

שירת דבורה

שופטים ה'

יש להקדים שבשירה יש כפילויות רבות כדרך המשוררים

פסוק	מלות הפסוק	הסבר
א'	ביום ההוא לאמור -	שכך יאמרו עמ"י
ב'	בפרוע פרעות בישראל - בהתנדב עם -	כשעם ישראל נהיו פרועים ע"י שסרו מהדרך לחזור בתשובה.
ג'	ברכו ה' שמעו מלכים - האזינו רוזנים -	על שהצילם מה שאני מדברת ותפחדו להילחם בישראל הקשיבו מושלים (כפל לשון) אני מאמינה בה'
ד'	אנכי אשירה - ה' בצאתך משעיר - בצעדך משדה אדום -	לכן אני אשיר לו על הישועה שעשה לי , וכל זאת בזכות התורה. כשה' הלך להציע את התורה לבני עשיו –שעיר – אדום ולא רצו לקבל (כפל לשון)
	ארץ רעשה - גם שמים נטפו - גם עבים - נטפו מים -	האדמה רעדה בשעת מתן תורה השמים טפטפו בשעת מ"ת [כשאדם מפחד נוטף ממנו זיעה] העננים הורידו מים
ה'	הרים נזלו מפני ה' - זה סיני - מפני ה' אלוקי ישראל -	כל ההרים חרדו מה' במתן תורה הרים מגודל הפחד נטפו זיעה מפני ה', ומדוע קרה כך להר סיני שנגלה בו לתת תורה לישראל.
ו'	בימי יעל פסקו ללכת בדרך ישרה והלכו בדרך עקומה מרוב פחד מהגויים בימי יעל - חדלו אורחות - והולכי נתיבות - ילכו אורחות עקלקלות -	בימי יעל פסקו ללכת בדרך ישרה והלכו בדרך עקומה מרוב פחד מהגויים שהייתה שופטת של ישראל בימי שמגר (רש"י) הפסיקו השיירות מפחד הגויים הולכי דרכים בדרכים עקומות וצדדיות שלא יראום הגויים
ז'	ישראל הפסיקו לגור בעיר בלי חומה עד שהגיעה דבורה חדלו פרזון - בישראל חדלו - עד שקמתי דבורה - שקמתי אם בישראל -	ישראל הפסיקו לגור בעיר בלי חומה עד שהגיעה דבורה הפסיקו לשבת בערים בלי חומה מפחד הגויים רק אצל עמ"י פחדו ולא אצל הגויים עד שדבורה קמה (עד שקמתי) כאמא שמיישרת את דרך בנה כך דבורה מחזירה את ישראל בתשובה – להצילם מהגויים. בעת שעבדו ע"ז אז באה מלחמה
ח'	יבחר אלהים חדשים - אז לחם שערים - ועתה כשחזרו בתשובה: מגן אם יראה ורומח - בארבעים אלף בישראל -	כשעבדו ע"ז אז באה מלחמה בערים סוגי כלי מלחמה שלא נראו כשעם ישראל צריך להלחם בארבעים אלף חילי סיסרה

פסוק	מלות הפסוק	הסבר
ט'	לבי לחוקקי ישראל - המתנדבים בעם - ברכו ה' - ברכו ה' ושובו אליו	מעומק ליבי אומר לגדולים שבעמ"י שהתנדבו לשוב אל ה' מעומק לבי אומר לגדולים שבעמ"י שהתנדבו לשוב בתשובה ברכו ה' ושובו אליו
י'	רכבי אתונות צחרות - ישבי על מדין - והלכי על דרך שיחו -	השרים והחכמים והסוחרים יש לכל אחד סיבה להודות לה' השרים שרוכבים על אתונות לבנות הת"ח היושבים במשפט השרים שהולכים בדרך תדברו את תהילות ה' הסוחרים שיסחרו ללא פחד, <u>הסוחרים</u> שיכולים ללכת בדרך סלולה בלי פחד. <u>השרים</u> שישארו בגדולתם, <u>החכמים</u> שיכולים לפסוק ללא פחד, <u>הסוחרים</u> שיכולים ללכת בדרך סלולה בלי פחד.
י"א	מקול מחצצים - בין משאבים - שם יתנו צדקות ה' - צדקות פרזונו - אז ירדו לשערים -	במקום קולות החיצים שירו, כעת צריך שישמע קול השבחים לה' על מה שיכולים לחזור לעריהם הפרוזים במקום קולות החיצים שהיו יורים בין היוצאים לשוב מים שם יתנו צדקות ה' - צדקות פרזונו - אז ירדו לשערים -
י"ב	עורי עורי דבורה - קום ברק ושבה שביך בן אבינועם -	התחזקי בשיר דבורה ברק רק צריך היה לקחת שבי כי את המלחמה ה' עשה עמ"י הנשאים מושלים בגויים החזקים
י"ג	אז ירד שריד - לאדירים עם -	אז כשהישועה תתחזק עמ"י הנשאים ימשלו בגויים החזקים
י"ד	מני אפרים שרשיו - בעמלק - אחרין בנימין בעממין - מני מכיר - ירדו מחוקקים - ומזבולון מושכים בשבט סופר -	כך היו מושלים רבים משבט אפרים יצא שורש יהושע שנלחם בעמלק כמ"ש ויחלוש יהושע את עמלק (שמות י"ז) מבנימין יצא שאול שנלחם בעמלק בעם רב 200,000 ממכיר בן מנשה יצאו שרים גדולים שכבשו מהכנעני הסופרים המחזיקים בקולמוס אף שלא יודעים להילחם גם יששכר שלא התנסה במלחמה בא, אך יש טענה על ראובן שלא בא
ט"ו	ושרי ביששכר כן ברק - בעמק שלח ברגליו - בפלגות ראובן - גדולים חקקי לב -	הסנהדרין שלומדים תורה עשו כמו ברק שהלכו למלחמה בעמק של הר תבור על מה שראובן נחלק ולא בא כנראה חשב מחשבות גדולות למה נשאת לשבת ע"י הגבול לשמוע שריקות עדרים - לפלגות ראובן גדולים חקקי לב -
ט"ז	למה ישבת בין המשפתיים - לשמוע שריקות עדרים - לפלגות ראובן גדולים חקקי לב -	למה נשאת לשבת ע"י הגבול לשמוע את קולות הנלחמים (ואז ילך עם מי שינצח) מה שראובן נחלק ולא בא למלחמה מוכיח על מחשבותיו הרעות. מדוע גלעד לא בא לעזור בא אף שגר בעבר הירדן וכן דן יש עליו טענה מדוע אסף את חפציו וברח, אך על אשר אין טענה

פסוק	מלות הפסוק	הסבר
י"ז	גלעד -	מדוע לא בא מעבר הירדן
אבל	ודן למה יגור אניות - אשר לחוף ימים ועל מפרציו ישכון -	מדוע אגר - אסף את חפציו לאניות וברח אך אשר שלא בא אפשר להבין אותו כי גר על החוף וכן בערים בלי חומה והיה צריך להישאר לשמור על עריו הפתוחות. לעומתם : זבולון ונפתלי היו מוכנים למסור עצמם למות במלחמה
י"ח	זבולון עם חרף נפשו למות - ונפתלי על מרומי שדה -	את זבולון יש לשבח על מה שביזה וסיכן את נפשו למות גם נפתלי היה מוכן למות על מרומי השדה שבהר תבור מלכי כנען עזרו בחינם וראובן וגד לא נהגו כמותם ולא באו לעזור לאחיהם
י"ט	באו מלכים נלחמו אז נלחמו מלכי כנען - בתענך על מי מגידו -	כל מלכי כנען באו לעזור לסיסרא כ"כ רבים באו עד שהיה המחנה גדול מתענך עד מי מגידו. והם לא ביקשו כסף (ומדוע לא באו ראובן ודן?)
כ'	מן שמים נלחמו - הכוכבים ממסילותם -	מהשמים נלחמו עם סיסרא כנגדם נלחמו עמהם מהשמים, גם הם לא מבקשים כסף הכוכבים הרתיחו להם השיריונות וכשנכנסו לקישון להתקרב הם נשטפו במי הנחל הנחל שלא היה בו הרבה מים, בכ"ז נהיה נס שנשטפו בו הגויים
כ"א	נחל קדומים - תדרכי נפשי עז -	נחל קדמון שהיה בו קצת מים בזכותו אנו דורכים - שולטים על הגוים העזים
כ"ב	אז - הלמו עקבי סוס - מדהרות דהרות אביריו -	נשמטו פרסות הסוסים בגלל החום כשנפלו הפרסות מרגלי הסוסים הוכו ונשברו העקבים של הסוסים מדהרות דהרות בכח שעשו הפרשים האבירים
כ"ג	אורו מרוז - אמר מלאך ה' - לעזרת ה'	קללה ליושבי מרוז שלא באו לעזור במלחמה קללה לתושבי המקום ששמו "מרוז" אומר ברק בשליחות ה' לעזרה במלחמה של ישראל עם ה'
כ"ד	תבורך מנשים יעל - מנשים באהל תברך -	ברכה של האמהות ליעל שהרגה את סיסרא יעל תבורך יותר מכל הנשים תבורך ע"י האמהות שישבו באהל (כי בלי יעל היו כולם מתים)
כ"ה	מים שאל - חלב נתנה בספל אדירים - הקריבה חמאה -	סיסרא והיא נתנה במקומם חלב בספל שבו משקים מים (מים אדירים) הביאה לו שומן חלב
כ"ו	ידה ליתד תשלחנה - וימינה להלמות עמלים - והלמה - מחקה ראשו -	יעל הרגה את סיסרא ע"י היתד שהכניסה ברקתו יד שמאל שלחה ליתד ויד ימין לפטיש שבו מכים העמלים הכתה עשתה חור בראשו (מלשון חקק)

פסוק	מלות הפסוק	הסבר
	וחלפה רקתו -	עבר מצד לצד ברקתו
כ"ז	בין רגליה כרע נפל - באשר כרע שם נפל שרוד -	סיסרא מת מהר לפניה כרע על ברכיו במקום שכרע שם נאבד
כ"ח	בעד החלון נשקפה - ותייבב אם סיסרא - מדוע בשש רכבו לבא -	אם סיסרא מיללת מדוע בנה מאחר מהחלון הסתכלה יללה אם סיסרא איחר רכבו לבוא (כמו "בשש משה" בפרשת כי תשא)
כ"ט	חכמות שרותיה תענינה - אף היא תשיב אמריה לה -	מדוע אחרו פעמי מרכבותיו - ניחמו אותה וגם היא את עצמה החכמות שבשרות ניחמו אותה גם היא ניחמה עצמה
ל'	רחם רחמתיים לראש גבר - ראש גבר - שלל צבעים לסיסרא שלל צבעים רקמה - צבע רקמתיים - לצוארי שלל -	סיסרא עסוק בשבי בנות ישראל ובלקחת שלל לקחו בשבי בנות ישראל להתחתן עימם לכל איש בגדי צבעונים ורקמה לוקח סיסרא כמו מעשה חושב אך שונה כי שם נעשה תוך כדי אריגה וכאן זה לאחר אריגה שמשני הצדדים הרקמה שונה זה יחולק בין כולם, ורק המעשה רוקם יקח סיסרא
ל"א	תפילת דבורה שכך יאבדו כל אויבי ה' ואוהבי ה' יתחזקו כצאת השמש בגבורתו כן יאבדו כל אויביך ה' - ואהביו כצאת השמש בגבורתו - ותשקט -	התפללה דבורה: שכמו שהם ניחמו עצמם בהבל ובאמת כולם נאבדו שכך יאבדו כל האויבים אהבי ה' יתחזקו כמו השמש בצהריים (שאף אחד לא יכול להסתכל בה) ממלחמה (זה לא מהשירה אלא מדברי המְסַפֵּר)